

Gary SNYDER – Udržitelnost znamená získat si srdce a myslí

ze sbírky esejů *Zpátky v ohni* (Back on the Fire, 2007)

přeložil Luboš Snížek

Kdyby lidské společnosti nebyly schopné překvapivých posunů a zvrátů, kdyby náboženství a filosofie, jazyky a ošacení nikdy neprošly žádnou změnou, museli bychom se zcela jistě ošklivě prokousávat stále stejným starým příběhem a nakonec se utopit v čemsi, co by připomínalo film *Blade Runner*.

Ti ach-tak-blázniví hlubinní ekologové, zelení, ekofeministé atd. nám poskytují – téměř bez nákladů pro systém – představivost, vizi, nadšení, hluboce procítěný etický postoj, a v mnoha případech i několik živých příkladů z praxe.

Nemám výhrady vůči obnovování potoků, ničení hořlavého podrostu, provádění probírky, kácení opravdu nemocných stromů, trávení času počítáním žab v potocích, nahrávání soviho houkání, shromažďování dat na pracovní stanici a podobně. Sám to dělávám. Pokud o tom všem ale uvažujete jako o zboží, pak můžete zrovna tak vést internační tábor. Pokud to děláte s ohledem na přírodu v bezprostředním okolí, s důvěrnou znalostí, která přichází spolu s vědomím sebe sama jako součásti ekosystému, pak jsou tyto rutinní činnosti ve skutečnosti vzájemným ovlivňováním se s ne-lidskými tvory v sousedství a učením se od nich. Stávají se spoluprací, slavností, pamětním shromážděním, obřadem. Právě to je podstatou hlubinné ekologie. Mimochodem, etika zájmu o všechny bytosti včetně ne-lidských, není vynálezem stoupců New Age, norských filosofů ani akademiků z řad původních Američanů, ale je prastará, ve světě hluboce zakořeněná, sahající mnoho tisíciletí zpět do minulosti. Buddhismus a z větší části i hinduismus má tuto etiku na předním místě svého seznamu pravidel.

Věřím, že náš společenský a ekologický život by mohlo zlepšit, kdyby víc lidí zůstávalo na jednom místě, učilo se ho znát a aktivně se o něj zajímalo. Řekl jsem, že lidé by se měli snažit stát se „*paysan, paisanos, peóny*“ ve významu – lidmi země – lidmi místa. Ale dodejme: neexistuje žádné omezení, jak velké má ono místo být. Velikost místa, jehož se člověk stává členem, je omezena pouze velikostí jeho srdce. Hovoříme o vědomí povodí a velký planetární vodní cyklus vytváří ze všeho jedno velké povodí. My všichni jsme původními obyvateli této země.

A přece musí každý začít tam, kde je, a poznat přírodu v míře dané jeho současným domovem. Se znalostmi domova je pak v naší moci spatřit jako domov celou planetu. Pravidlem však zůstává, že místní znalosti (spolu s chápáním dynamiky systémů) zůstávají nejužitečnější a nejlepší.

Nikdo nikdy neřekl, že staré bioregionální heslo „*nestěhuj se*“ znamená, že se nesmíte ani vydávat na cesty. Rolníci ve starém Japonsku či náboženští zasvěcenci v Indii vykonávali vždy po sklizni dlouhé poutě k chrámům a jeskyním v horách nebo podél řek. I na takové cestě jste stejně vnímaví jako tam, odkud jste přišli. Můžeme být vděční, že tato bioregionální praxe je propracovanější než nějaká nápodoba středověké vesnice – jde o myšlení zaměřené do budoucnosti, vyzývá nás, abychom se stali ekologicky a kulturně kosmopolitními a poznávali rostlinné a klimatické, stejně jako kulinářské a architektonické oblasti celého světa.

A pokud jde o technologii: chytřejší bomby, rychlejší počítače a tišší řetězové pily mají samozřejmě svoje místo. Boj za neporušenost životního prostředí bude potřebovat dobré náčiní – dobří hoši chtějí mít svoje počítače stejně velké a rychlé jako ti špatní. Pochopitelně. Ale i když zbraně vyhrají bitvu, nevyhrají mír. Mír vyhrává umění získat si srdce a myslí. Představa povodí, myšlenka bioregionální vlády, skutečná existence komunit, které do svého objetí zahrnují i ne-lidské, sny o ekologické spravedlnosti a neurčitá možnost dlouhodobě udržitelné země a kultury – všechny tyhle praštěné staré nápady jsou věcí angažovaných srdcí a myslí.